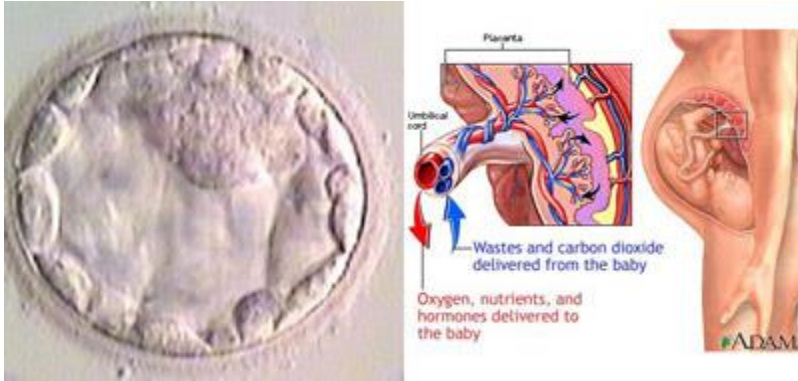

Ăn Nhau Thai

Bác sĩ Hồ Ngọc Minh

Trong bài viết “Lựa tuổi cho con”, tôi có kể chuyện lúc nhỏ nhà tôi ở gần một nhà hộ sinh, và có dịp quan sát nhiều người xin nhau thai về làm gói ăn sống... để chữa bệnh, cụ thể là bệnh hiếm muộn. Trong vài thập niên gần đây, trên mạng Internet lan truyền rất nhiều phong trào cổ vũ cho việc ăn nhau thai với hàng trăm cách nấu nướng đủ loại, đủ kiểu, từ trộn gói ăn sống, xay sinh tố, làm món ăn kiểu Ý lasagna, nướng bánh mì pizza, cho đến sấy khô làm thành thuốc viên. Nhau thai còn được biến chế thành mỹ phẩm, kem dưỡng da, thuốc nhỏ mắt, thậm chí sấy khô để làm gấu nhồi bông, nữ trang, hay biến thành các tác phẩm nghệ thuật.

Sau khi thụ tinh, vào ngày thứ năm, phôi sẽ tách làm hai nhóm tế bào, một nhóm nằm bên trong sẽ trở thành em bé, nhóm kia chiếm vòng đai của phôi sẽ trở thành lá nhau. Tôi thường giải thích cho bệnh nhân, ở giai đoạn này, cái phôi tương tự như một cộng giá sống, khi vào trong tử cung, “rễ nhau” sẽ bám vào lớp nội mạc của thành tử cung. Như thế, trên nguyên tắc, thịt của lá nhau và thịt của em bé, là một. Sự phát triển của nhau và thai đi kèm với nhau. Từ một nhóm tế bào, cho đến khi bé được 9 tháng 10 ngày thì nhau thai có thể nặng tới 1kg với đường kính khoảng 15-22cm. Bề mặt nhau thai, phía em bé thì mịn, sáng bóng, có màu đỏ và bề dày khoảng 2-4cm.

Trong suốt quá trình phát triển, nhau thai đóng vai trò của lá phổi, lá gan, lá thận cho em bé khi mà các cơ phận này chưa thực sự hoàn chỉnh. Ngoài ra nhau thai còn là một cơ quan nội tiết sản xuất ra các thứ hormone quan trọng cho em bé lẫn người mẹ. Một cách cụ thể, nhiệm vụ của nhau thai gồm có:

1. Mang chất bổ, dưỡng khí oxygen, và một số hormone tới em bé.

Đồng thời các chất phế thải được chuyển ra ngoài qua tử cung và cơ thể của mẹ. Vì hai hệ thống máu của mẹ và con không bao giờ trộn lẫn với nhau, tất cả các chất đều được truyền qua nhau với nguyên tắc thẩm thấu, chuyển dịch (passive transport), hay bằng một số hệ thống bơm li ti (active transport).

2. Là lá chắn kỳ diệu bảo vệ cho thai nhi.

Nhau thai có thể cho phép những kháng thể chống bệnh tật của mẹ chuyển qua cho con để “xài ké”, nhưng lại không cho những bệnh tật, vi khuẩn, siêu vi từ mẹ có thể xâm nhập qua bên em bé. Hơn thế nữa, vì thai nhi và lá nhau là “sinh vật lạ”, lá nhau tiết ra một số chất như Neurokinin-B để “tàng hình” không cho máu mẹ thấy mình là “quần xâm lăng”.

3. Là cơ quan nội tiết.

Hormone HCG (Human chorionic gonadotropin) là hormone được tiết ra sớm nhất, và được thải ra ngoài nước tiểu, là tín hiệu cho những thử nghiệm để biết phụ nữ đã cán thai. HCG giúp đỡ cho thai và nhau tiếp tục phát triển, đồng thời bảo vệ cho thai không bị loại bỏ trong thời gian đầu. HCG còn làm cho cơ thể của người mẹ thay đổi để đáp ứng cho nhu cầu của thai nhi. Kế đến, hormone HPL (Human placental lactogen) điều chỉnh lượng đường, protein, và mỡ trong máu mẹ để lúc nào cũng có cung ứng cho thai nhi dùng theo nhu cầu. Đồng thời HPL còn làm cho vú của người mẹ nở ra để chuẩn bị sản xuất sữa cho bé sau khi sanh. Hormone progesterone làm cho tử cung lúc nào cũng relax không co bóp, để cho bé có chỗ mà lớn. Sau hết, hormone nữ estrogen cũng được nhau tiết ra lên đến 30 lần mức bình thường cũng làm cho vú và bộ phận sinh dục, xương chậu người mẹ giãn nở lớn, chuẩn bị cho ngày sinh. Như thế trong thời gian mang thai, lá nhau đóng một vai trò rất quan trọng, bất cứ một biến chứng, khuyết tật nào của lá nhau đều phản ánh cũng như

ảnh hưởng đến tình trạng sức khỏe của em bé. Tuy nhiên sau khi sanh, nhau thai có còn chứa những chất bổ diệu kỳ, hay chỉ là một đồng thịt bầy nhầy?

Trong loài cầm thú như cọp beo, sau khi sanh, “sản phụ” “xơi” luôn cả lá nhau. Loài người từ cổ đại cũng có lác rác vài dẫn chứng cho việc ăn nhau trong các nền văn minh Ai Cập, Trung Hoa, người da đỏ Navajo... mà nếu có ăn đi nữa cũng chỉ để làm thuốc chữa bệnh hoặc khi bị nạn đói hoành hành mà thôi. Đa số người ta xem lá nhau là vật linh thiêng và đem đi chôn; “chôn nhau, cắt rún” là thế. Tôi còn nhớ vào thập niên 1980, khi còn là bác sĩ nội trú tại nhà thương Parkland Memorial Hospital ở Dallas, Texas, chúng tôi đỡ đẻ có khi 80 em trong vòng 24 giờ, (14,000 em trong một năm), cuối ngày nhau được tập trung để đem thiêu. Sau thập niên 1970 cho đến nay, phong trào ăn nhau được đẩy lên và rất thịnh hành trong tầng lớp người da trắng, có học, nhất là khi thích sanh con tại nhà. Tựu trung họ cho việc ăn nhau giúp cho người mẹ chống lại bệnh phìên muộn sau khi sanh, vì lá nhau có chứa chất oxytocin kích hoạt trong khi chuyển bụng làm cho tinh thần hưng phấn thêm lên. Chất oxytocin được chứng minh là tiết ra trong não bộ khi quan hệ tình dục đạt đến tuyệt đỉnh. Đúng, lá nhau tươi vẫn còn chứa những chất hormone đã nêu trên. Thí dụ hormone HCG cũng được tinh chế dùng để chữa bệnh vô sinh. Tuy nhiên, lượng hormone còn sót trong lá nhau có nồng độ rất ít. Hơn nữa, sau khi xào nấu, các loại hormone này đều bị phân huỷ vì nhiệt độ, mà nếu có còn chút ít thì cũng không sống sót với môi trường acid trong bao tử. Cũng vì thế hầu hết các loại hormone này khi tinh chế dùng làm thuốc, phải là thuốc chích chứ không thể là thuốc uống được.

Cho dù có một số dẫn chứng về dược tính của lá nhau trong Đông Y, thật ra, cho tới nay, không có một nghiên cứu khoa học nào chứng minh được lợi ích tích cực của việc ăn nhau. Có thể việc ăn nhau mang giá trị tinh thần của một “kẻ chiến thắng”, một hiệu ứng thuốc đường nhiều hơn là giá trị thực tiễn. Bỏ qua tính cách thiêng liêng, trên thực tế lá nhau sau khi sanh chỉ là một cục thịt, hơn giá trị của cục thịt bò hay thịt heo một chút, vì nó là thịt... người. Có phải chăng vì là thịt người cho nên nó đã gây ra sự tò mò và thèm muốn?